

Verzoek tot interpellatie van de fractie van GroenLinks aan het college van burgemeester en wethouders als bedoeld in artikel 56 van het Reglement van Orde van de raad over
Online-monitoring van burgers door onze gemeente

Burgum 5 juli 2021,

Geachte voorzitter,

Op 18 mei 2021, opende de Volkskrant met het artikel *Gemeenten kijken op grote schaal en in het geheim mee met burgers op sociale media*.¹ In dit artikel valt onder meer het volgende te lezen:

“Nederlandse gemeenten kijken op grote schaal mee met burgers op sociale media. Daarvoor gebruiken ze onder meer nepaccounts, een methode die gemeenten niet mogen gebruiken. Dat blijkt uit onderzoek van de NHL Stenden Hogeschool en de Rijksuniversiteit Groningen in opdracht van onderzoeksprogramma Politie en Wetenschap. Gemeenten houden Facebookgroepen, Twitterprofielen en andere sociale media in de gaten om zicht te krijgen op mogelijke ongeregelheden als rellen en demonstraties.”

Naar aanleiding van deze berichtgeving heeft de fractie van GroenLinks Tytsjerksteradiel het college hiernaar gevraagd. Daarop is op 22 juni antwoord gegeven. Het college geeft aan dat er binnen Tytsjerksteradiel gebruik gemaakt wordt van nep-accounts, 2 bij het Sociaal Domein, en ongeveer (?) 3 bij Vergunningverlening, Toezicht, Handhaving en Veiligheid. De accounts op Facebook zijn ingezet in overleg met leidinggevenden. En vooreerst is de online monitoring gestaakt, geeft het college aan. Deze antwoorden van het college op onze vragen hebben alleen maar meer vragen opgeleverd. De volgende vragen zijn onderwerp van de interpellatie:

- Wie heeft opdracht gegeven om te accounts aan te maken?
- Zijn met de nep-accounts vriendschappen aangegaan?
- Zijn de accounts nu buiten gebruik of helemaal opgeheven?
- Wat heeft het hebben van deze accounts de gemeente opgeleverd?
- Wordt er ook met algoritmen gewerkt en zo ja, hoe, waarom en wanneer?
- Op welke wijze worden de gegevens die de gemeente uit de online-monitoring van haar inwoners haalt verwerkt?
- Zijn onze inwoners- en zeker hen die het betreft- op de hoogte van het feit dat de gemeente dit doet?

Het college geeft aan op beperkte schaal gebruik te maken van de nep-accounts.

- Beperkte schaal is een subjectief begrip. Kunt u aangeven wat u onder beperkt verstaat?
- Bent u het met ons eens dat het een glijdende schaal is?
- U geeft aan met ongeveer 5 accounts mee te kijken op Facebook. Hoe komt het dat u het woord ‘ongeveer’ gebruikt en niet exact weet hoeveel accounts het zijn?

- Speelt dit “meekijken” ook breder in de organisatie?
- Bent u zich bewust van het feit dat dit niet mag en kan? En dat een gemeente geen bevoegdheid heeft om voor politie of inlichtingendienst te spelen?
- Weet u dat politie en overheid op elk openbaar account maar 2 keer mogen kijken?

Verder geeft het college bij de beantwoording aan gebruik te maken van het inlichtingenbureau. Het Inlichtingenbureau helpt gemeenten te controleren of mensen recht hebben op een bijstandsuitkering. Anders gezegd: het Inlichtingenbureau speurt naar bijstandsfraude. Het bureau heeft toegang tot alle overheidsdata van bijstandsgerechtigden en koppelt deze aan elkaar, op zoek naar mogelijke fraudeurs. Het bureau stelt risicoprofielen op.

- Voor wat, wie en waarom maakt onze gemeente gebruik van het Inlichtingenbureau?
- Maakt onze gemeente gebruik van risicoprofielen? (Ook als dat anders genoemd wordt)
- Worden er op deze of op een andere manier gegevens van mensen aan elkaar gekoppeld? En worden er lijstjes van en over mensen gemaakt? En als dit gebeurt, zijn de desbetreffende burgers op de hoogte dat dit gebeurt?
- Hoe wordt in onze gemeente de privacy van onze burgers wat betreft hun persoonsgegevens geborgd?
- Welk beleidskader heeft u als college de ambtelijke organisatie meegegeven?

Toelichting:

De fractie van GroenLinks vindt het verontrustend dat het college werkt met nep-accounts. Ook vinden wij het verontrustend dat het college, tijdens de raadsvergadering van 3 juni aan heeft gegeven hier zelf nog geen antwoord op te hebben en, naar aanleiding van het artikel van 18 mei in de Volkskrant, zelf de vraag hierover uitgezet heeft in de organisatie. Twee weken na het artikel weet ons college dus nog van niets! Het feit dat u als college niet op de hoogte bent baart ons grote zorgen.

Wij vinden het gebruik van deze nep- accounts onbehoorlijk en het college schendt hiermee en hierdoor de integriteit en de privacy van inwoners.

De keuze om voor deze weg en dit gebruik te kiezen is niet juist. Ook gebruik op -zo het college aangeeft- kleine schaal is een glijdende schaal. Immers het is een bestuurlijke keuze om het wel of niet te doen. Je kunt ook niet een beetje integer zijn.

Wij vragen daarom verantwoording van het college over het gebruik van online-monitoring van burgers, maar ook over het ‘niet weten’ van het gebruik van de nep-accounts omdat dit aangeeft dat ons college hier dus niet bestuurt en/of niet aanstuurt.

[Gemeenten kijken op grote schaal en in het geheim mee met burgers op sociale media](#)

Namens de fractie van GroenLinks

Brigitta Scheepsma